

Mémek hatása az új generációs oktatási formákra és tanulási környezetekre

Molnár György - 2016. 05. 31.

Bevezető

Ennek jegyében a tananyag-feldolgozás során a képi elemekre és a média elemeire épülő metodikai szituációkat is bevetünk a figyelem s a motiváció hosszú távú fenntartása érdekében, másfelől olyan tanulói dominanciájú módszerek is előtérbe kerülnek, mint a bemutatás, megbeszélés, prezentációval támogatott kiselőadás. Ezek szinte mindegyikében jelen vannak a képi megjelentés eszközei, úgymint ábrák, képek, grafikonok, montázsok, karikatúrák.

Az emberi agy a grafikákat, képeket, ábrákat sokkal jobb „hatásfokkal” képes tárolni, mint a karakteres szöveget vagy épp az audio információt. A virtuális térben egy ún. Internet mém felvillanása, mint egy üstökös halad végig a közösségi médiában. Az oktatás új generációs és élményalapú tárházának egyik figyelemfelkeltő és megtartó eszköze lehet a *mém*(Ocztos István gondolatai).Paradigmaváltás előtt áll az oktatás. Korunkban a földrajzilag távoli résztvevők között is azonnali kommunikációt lehetővé tevő IKT eszközök mindennapos, sőt akár minden időpillanatban történő használata az oktatókat is egyre hatalmasabb kihívások elé állítja. A figyelem felkeltését követően annak folyamatos fenntartása mellett kell ismereteket átadni, a hallgatókat motiválni. A sikeres oktatói munka, mint tudjuk, csak jóval később fogja „beérlelni a gyümölcsét”. Eredményessége csak később lesz látható, habár az oktatási folyamat alatt mérünk, értékelünk és visszacsatolunk. Manapság egyre inkább szembesülünk a tudás felületes, de ugyanakkor számos irányban szerteágazó, számos területet érintő jelenségével. Egyre inkább jellemző, hogy egy hipertexthez hasonló „linkelt ismeretfelhő” váltja fel a mély, megalapozott tudást. Egyre inkább előtérbe fog kerülni a Lifewide (LWL) ismeretszerzés

koncepciója. Tanulás egy életen át: az élet minden területéről rendelkezünk kell ismeretekkel, készségekkel. A közoktatásban szerzett tudás gyorsan kopik, elévül. Mindig frissíteni kell ismeretanyagunkat. Az 1. számú mém sugározza ezt a koncepciót, motiváló hatással bír.

1. számú mém: Tanulás egész életen át!

(forrás: Saját készítés a „<https://imgflip.com/memegenerator>„ segítségével)

A *mém* az angol *meme* szó magyar megfeleltetése. A megnevezés az utánzás görög elnevezéséből, a miméma szóból eredeztethető. A kifejezés megalkotója a brit Clinton Richard Dawkins etológus, evolúciós biológus. Az ösztönző gén (1976) című könyvében írt analógiaként a mémelméletéről. A gének természetes evolúciójához hasonlította az emberi gondolatok, dallamok vagy divat stb. replikációját. Dawkins könyvének utolsó fejezetében megalapozta a memetikát, mint egyfajta új tudományágat. „A nyelvtudományon belül a szemantika és a nyelvtörténet számára lehet hasznos a mém diszciplína. Blackmore szerint a memetika a nyelv fejlődésének új megközelítéséhez vezet; és a memetikai modell értelmezése alapján láthatjuk, hogy a nyelv a mémek által alakult ki, és a mémek legtökéletesebb vektorává lett.”^[1]

Mémek hatása

A mémek előállításához ma már olyan elektronikai berendezések, eszközök, szoftverek széles választéka áll a nagyközönség, így a tanulók rendelkezésére is, melyekkel könnyen és gyorsan lehet képet, mozgóképet, animációt készíteni, illetve rövid szöveges üzenetet mellékelni hozzá. A könnyű hozzáférés és eszközkezelés mellett, a közösségi és a speciálisan erre a célra kifejlesztett oldalakon lehetőség van az azonnali megosztásra és a többi hasonló oldalon való terjesztésre is. A szoftvereket többnyire úgy készítették el, hogy a vizuálisan kevésbé képzett felhasználók is elfogadható minőségű tartalmakat hozzanak létre. Az előre elkészített digitális címkeválasztékok, melyeket többnyire gondosan és praktikusán szerkesztettek meg, ezt az irányt segíti elő.

A feltett tartalmak mellett ott kínálóznak a színes és ismert ikonok, ahonnan gombok megnyomásával azonnal 6-10 további ingyenes oldalra eljuttathatjuk az üzenetünket. Így az előállított tartalmunk terjedését meggyorsíthatjuk, nézettségét szélesíthetjük, ezáltal elősegítik nekünk a fejlesztők, hogy a mémgyár részesei lehessünk. Ez azonban még nem garancia a feltöltött tartalmunk mémszerű intenzív elterjedéséhez. A felhasználó közönség megtartotta kritikai hozzáállását. Csak azok a tartalmak terjednek el, melyek olyan általános, vagy helyi eseményre, konfliktusra, helyzetre reagálnak ironikus, vagy éppen drámai hangvétellel, melyeket sokak és könnyen megértenek, megérintenek.

Ne feledkezzünk meg azonban arról, hogy egy jól elkészített anyag megírásához, megszerkesztéséhez továbbra is szükség van az alapvető, a vizualitással és szövegértéssel, szöveggel kapcsolatos ismeretekre, így például a helyesírás, stilisztika, tagolás és formázás ismeretére.

Hagyományos oktatási környezetben eddig elsősorban a szöveggel, írással, olvasással való ismeretek elsajátítására fektették a fő hangsúlyt. A rajzot eddig a készségtárgyak közé sorolták, ami azon az alapfeltételezésen nyugodott, hogy nem mindenki ért hozzá. Nincs mindenkinek jó kézügyessége, jó hangja, labdaérzéke. Ez így is van, azonban legalábbis alapszinten jól fejleszthető, s nem művészek

kinevelésére, képzésre gondolunk. Az internet és az említett lehetőségek széles elterjedésének következményeként a vizualitással, képszerkesztéssel való alapvető ismeretek elsajátítása is szükségessé válik nemcsak a speciálisan képző- és iparművészeti oktatási képzéseken, hanem szinte minden általános képzésen is.

Ez a tanároknak, oktatóknak nagy kihívást jelent. Hiszen az elsősorban szöveges tartalmak oktatása terén is előtérbe kerül egy prezentáció során a vizualitás. Így az eddig kizárólag szöveges tartalmak ismeretének átadásával foglalkozó tanárnak célszerű járatosnak lenni a vizualitás terén. Ezért a vizualitás oktatása, a vizualitás oktatását elősegítő tantárgyak számának növekednie kell, a tanárokat is képezni, fejleszteni kell.

Az oktatásnak követnie érdemes a diákok szokásait, eszközhasználatait, de nem tőlük kell tanulni. Amennyiben a tanár meg szeretné őrizni eredeti szerepét, célszerű valamivel többet tudni a képek és szövegek együttes alkalmazásáról, mint a diákoknak. Ez nem jelenti azt, hogy a legfrissebb szoftverek ismeretére van szükség. Sokkal inkább arra van szükség, hogy a tanár, oktató tisztában legyen a képszerkesztés alapjaival, a képek és szövegek együttes alkalmazásának formáival. Nem szabad megfélekedni arról, hogy egy prezentációban a szövegtartalom is egy képi elem. Ennek megfelelően azt is arányosan illeszkedően kell az adott mezőben elhelyezni.

Elsősorban a margók, a balra, középre, balra-jobbra, jobbra zárás indokolt és megfontolt használatára, azok tiszteletben tartására gondolok.

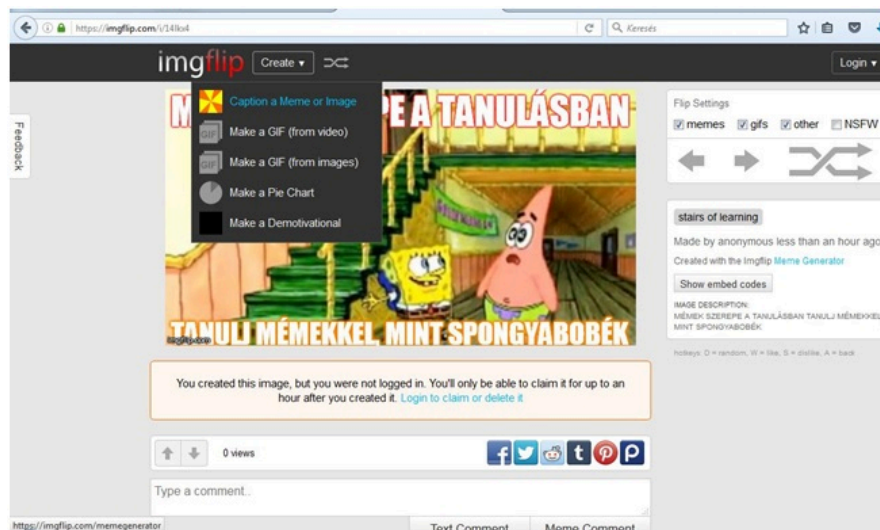
A vizualitás jó alkalmazása nem egyenlő a látással, mely szinte minden embernél gyorsan kifejlődik. Ugyanúgy tanulni kell, mint az írást, olvasást, számolást, geometriát, a matematikát.

A szoftverek által kínálkozó elképesztő sok lehetőség alkalmazásától tartózkodjunk, hiszen olvashatatlan, tagolatlan, egyben értelmezhetetlen, zavaros

végeredményhez jutunk. A látszólag gyors, szinte tanulás nélkül felkínált tetszetős lehetőségek nem érik el céljukat, nem fejlesztik a vizuális kultúrát. Az öntevékeny tanulás kizárólag megfelelő alapok ismerete és elsajátítása után lehetséges. A kontroll, moderátor, segítő-, javító-, irányba terelő, az odatartozót a nem odatartozótól megmutató, instruáló szerepe még ebben az esetben is elengedhetetlen, ugyanúgy, mint a tanári szerep szükségessége (Ocztos István gondolatai).

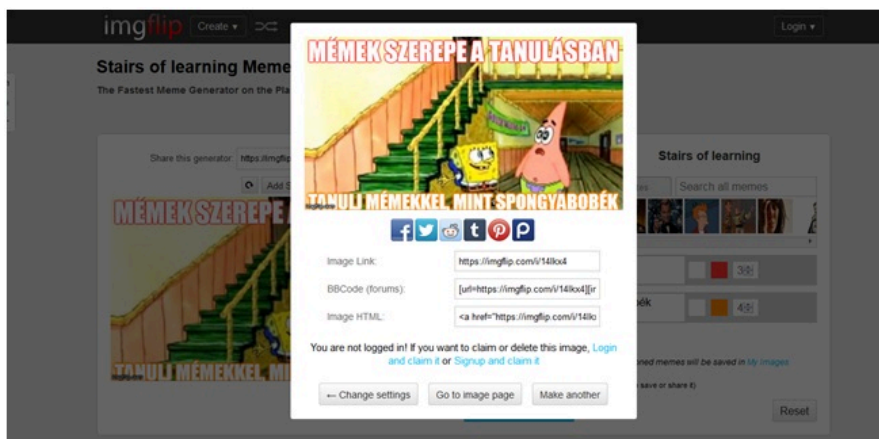
Mémkészítés IKT alapokon

Az internet számos szolgáltatást nyújt már manapság, így a mémek elkészítését is nagyban támogatja, melyek eredményeként létrejönnek az internetes mémek, amit offline formában, vagy online módon is fel tudunk használni a céljaink támogatására.

2. Mém készítés online felület

(<https://imgflip.com/memegenerator> segítségével)

3. Mém készítés online felület

(<https://imgflip.com/memegenerator> segítségével)

A következőkben néhány saját szerkesztésű példát mutatunk be a mémekre, melyek motiválós vagy legalábbis figyelemfelkeltő hatást gyakorolhatnak a tanulásban résztvevő számára. A különféle generációk másféle tartalommal és képi kontextussal motiválhatók, mindig a hozzájuk legközelebb állókkal érdemes próbálkoznunk.

4. Saját készítésű mém – 1

(<https://imgflip.com/memegenerator> segítségével)

5. Saját készítésű mém – 2

(<https://imgflip.com/memegenerator> segítségével)

6. Saját készítésű mém – 3

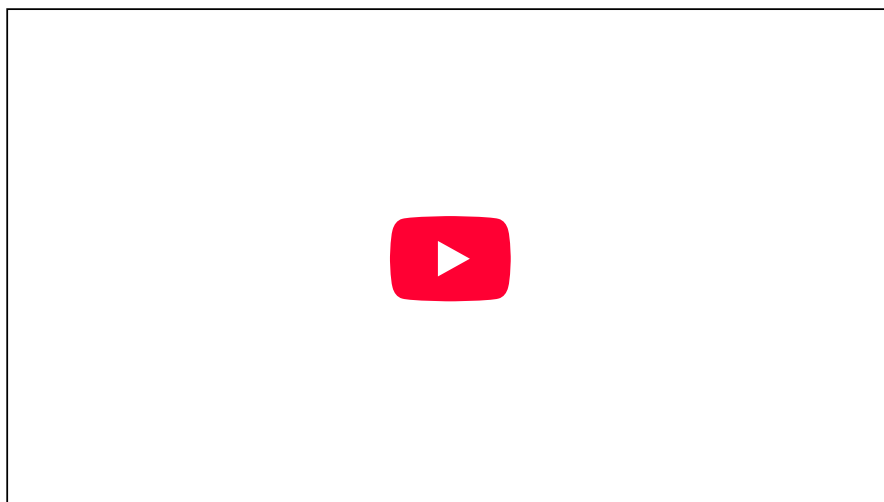
(<https://imgflip.com/memegenerator> segítségével)

7. Saját készítésű mém – 4

(<https://imgflip.com/memegenerator> segítségével)

A mémek nemcsak állóképek által, hanem mozgóképek vagy videók, vagy filmrészletek által is kifejezésre juthatnak. Az egyik legérdekesebb és legkomikusabb, egyben a legközismertebb, a közelmúltban nagyon népszerű és szinte bármilyen környezetbe behelyezhető mém a Ponyvaregény egy részletét használja fel, melyben Vincent keresi Miát és elég bamba képet vág hozzá:

8. Legnépszerűbb videoalapú mém – 5

forrás: <https://www.youtube.com/watch?v=VDiny43nx3Y>

Ez a film, mint a többi Quentin Tarantino film is eleve abszurd,

de sokunk által ismert helyzeteket mutat be, lényeges túlzásokkal a hétköznapi létehez képest.

Összefoglalás

Az IKT eszközök, szoftverek, a közösségi és megosztó szolgáltatások és oldalak rohamos változása szükségessé teszi a vizuális oktatás hangsúlyosabbá tételét, melynek első lépése a tanárok, oktatók képzése. Ebben segíthet a cikkben ismertetett internetmémek előállítására és tanítási célú felhasználására, melynek egyik legjelentősebb ereje és ezzel hatékonysága a figyelem és a motiváció felkeltésében és fenntartásában rejlik vizuális és komikus elemek útján. Mindezek mellett az IKT-alapú memkészítés lehetőséget ad a tanulók és oktatók közös tartalomszerkesztésére, előállítására és megosztására, ezáltal tanítási-tanulási célú felhasználására is. Az elérendő hatás fokozható, amennyiben kép helyett videótartalmak formájában dolgozzuk fel a mémek előállítását.

Internetes források:

Manhertz Mariann: A memetika és a nyelvtudomány Forrás:

http://www.darwins.hu/cegunkrol/ml_memetika_bloff_vagy_uj_tudomany

http://www.darwins.hu/cegunkrol/a_memetika_es_a_szociologia.php,

http://www.darwins.hu/cegunkrol/a_memetika_es_a_nyelvtudomany.php,

letöltés dátuma: 2016. május 10.

Tari Gábor, Ocztos István, Molnár György: Ismét élnek a tűzfalak a BME-n. Magyarország, építészfórum, 2016. február 15. CET 14:01 Forrás: <http://epiteszforum.hu/ismet-elnek-a-tuzfalak-a-bme-n>

<https://imgflip.com/memegenerator>, letöltés dátuma: 2016. május 23.

Irodalom

Molnár György: A digitális kommunikáció virtuális lenyomatai. E-nyelv Magazin, 2014/4. Paper 2. 6 p. www.e-nyelvmagazin.hu

nyelvmagazin.hu

Szűts Zoltán: Szellem a gépben: Hálózati irodalomtudomány.
Budapest: Kossuth Kiadó, 2014. (NÉRO)

[1] Manhertz Mariann – A memetika és a nyelvtudomány

3 Replies to "Mémek hatása az új generációs oktatási formákra és tanulási környezetekre"

Zoltán, 9 év ago

És ezt tanítani kell?

Rita, 9 év ago

... Tehát egy mém lehet nemzeti is! 😊

Rita, 9 év ago

<https://www.youtube.com/watch?v=89g3k8InqVc>

Your Email address will not be published.

Save my name, email, and website in this browser for the next time I comment.

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed.](#)

© 2025 e-nyelvmagazin.hu. All rights reserved.